

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Ivety Janské:

Vztah hierarchie a úspěšnosti v kognitivních úlohách u holubů

Magisterská diplomová práce obsahuje 23 stran textu, který se opírá o 21 zdrojů citovaných údajů. Předložená práce se zabývá kognitivními schopnostmi holubů, osvědčeného ptačího modelu v této oblasti etologie.

Cílem bylo za prvé využít velmi cenného materiálu úspěšných jedinců z již obhájené diplomové práce a otestovat jejich schopnosti v novém testu, jestli jsou vybaveni určitými obecnými kognitivními schopnostmi abstrakce nebo jestli se musí tyto holuby učit novou úlohu od samého začátku. Pokus ukázal, že některé uspořádání tuto možnost abstrakce podporuje jiné ne, tedy v tomto konkrétním případě není možno hovořit o obecných kognitivních schopnostech.

Druhým cílem bylo otestovat schopnosti určení prostředního zdroje odměny. V této části bylo otestováno 72 jedinců, přičemž 38 se jich naučilo nutnému mezistupni - odkrývání víček a z nich pak 7 jedinců se naučilo vybírat si pouze střední misku s odměnou. Byla tak velmi pěkně ukázána struktura kognitivních schopností na velkém souboru holubů. Hledána byla také vazba s několika vysvětlujícími proměnnými, především hierarchickým postavením ve skupině. Tyto velmi pozitivní stránky diplomové práce jsou ovšem bohužel snižovány řadou formálních chyb, překlepů, opomenutí a někdy ne zcela jasných formulací. Jak je tomu např. na str. 3 nahoře v prvním odstavci. Také vlastní stylistika je dosti osobitá, ale díky tomu, že řešená problematika je velmi zajímavá jsem byl motivován si text přečíst dvakrát a nakonec vše pochopit. Takže informace byly nakonec předány, ale autorka by neměla vždy počítat se silně motivovanými čtenáři, a měla by dosti velkou pozornost věnovat jazykovému projevu.

Ke studii mám několik dalších konkrétních dotazů a poznámek:

Str. 7 kap. Testovací aparatury – ve Skinnerově boxu bylo použito poloprůhledné zrcadlo, že holub viděl sám sebe – je to dobře?

Str. 18 Není jasné, co znamenají zvýrazněné žluté body v obrázku

Str. 23 diskuse - Nesouhlasím, že nemáte informace o kognitivních schopnostech ostatních jedinců, vždyť všichni jedinci museli projít úvodními testy – např. 38 zvířat se naučilo odkrývat víčka a určitě s různou úspěšností.

Je možno hovořit o „object permanence“, když holubi už přišli k zakryté misce a neviděli ukrývání?

Shrnutí: Kolegyně Iveta Janská předkládá diplomovou práci, která se opírá o velký materiál a inovativní testování. Magistrantka odvedla velké množství práce, ale výsledky bohužel zpracovala do průměrné a někde až podprůměrné formy. Přínos práce je ale dosti velký, ukazuje na strukturu kognitivních schopností v rozsáhlém souboru jednoho druhu a upozorňuje tak na velmi zajímavou stránku mikroevolučních procesů v populacích. Oponent tak vyzvedá tento aspekt práce a konečný verdikt ponechává až po proběhlé prezentaci při obhajobě. Tuto magisterskou práci doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 23. 8. 2016

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.